Kylpyhuoneessa oli mies, joka ei tehnyt muuta kuin tuijotti. Hän kai asui siellä nyt, eikä Logan tahtonut puuttua päätökseen. Hän olisi toivonut voivansa käydä tarpeillaan sisätiloissa, mutta jopa metsänreunan jylhät, korkeat ikipuut ja niiden väliin auttamattomasti varjoon jäävä risukko olivat vähemmän ahdistavia kuin vieraan miehen kiusallinen vilkuilu. Logan nousi kuistin puiset portaat hirsimyllyn kannelle. Hän ei ollut nauttinut kertaakaan öisen jokivarren aavemaisesta udusta ja sen patoon rikkoutuvien laineiden tuoksusta, kuin nyt viimeisenä yönään. Lähtemisessä ja loppumisessa oli kai se hyvä puoli, että kaikki, mistä ei ennen niinkään välittänyt, tuntui nyt väistämättömän arvokkaalta. Veltto öinen tuuli liikutteli havupuiden terävää, pihkaista aromia Loganin ajamattomaksi jääneillä viiksillä. Rikas, multainen katku nousi pientareelta kun valtavat hydrauliset kädet nostelivat tukkeja vesirajasta sahaan ja toiset kädelliset lavat pakkasivat puutavaraa joen vierellä raiteille pysähtyneeseen miehittämättömään junaan. Kaikki ne olivat kiireestä ja työmäärästään huolimatta aavemaisen äänettömiä. Tai sitten Logan ei vain enää kuullut niiden mekaanista hurinaa korvissaan. Ehkä hänen mielensä oli leikannut sen pois tajunnan editoinnista toistuvana ja merkityksettömänä turhakkeena. Sisällä lasisessa valvontakuvussa oli vieläkin vaitonaisempaa. Logan napsautti kahvinkeittimen päälle, vaikka hänen tekikin mieli enemmän kuunnella sen tasaista porinaa, kuin juoda itse litkua. Kaikesta haikeamielisestä nostalgisuudestaan huolimatta Logan tahtoi jo kotiin. Nämä kolme kuukautta olivat tehneet hänestä hiljaisen ja mauttoman. Ei sillä tavoin, etteikö hänellä olisi mitään sanottavaa nähdessään jälleen toisen, järkevän ihmisen (kylpyhuoneen miestä ei tähän kategoriaan saattanut asettaa), eikä sillä tavoin, etteikö hän osaisi enää palata tavalliseen kaupunkilaiselämäänsä. Jokin hänen sisimmässään tuntui kuitenkin nyt vähemmältä, poissaolevammalta kuin kolmea kuukautta aikaisemmin. Hänen pohdintojensa terä oli tylsistynyt, ajatukset karsiutuneet lyhyiksi ja käytännöllisiksi, vailla minkäänlaista sielua tai rakennetta. Tarkista öljynpaineet. Vaihda sulake, kellarin valo on jälleen palanut. Muista poistaa vanha suodatinpussi kun keität teevettä. Hänen ajatuksistaan oli tullut koneellisia prosesseja, tyhjiä käskyjä ja havaintoja, vailla minkäänlaista oivaltamista. Logan otti täyttyneen pannun käteensä ja tarkasteli sen tummunutta lasipintaa. Puhdista kahvipannu ennen lähtöä. ”Ja sanovat vielä, että matka erämaahan virkistää sielua.” Logan murahti itsekseen ja täytti kuppinsa. ”Herra Matteo, olitteko jotain vailla?” Vilkas surina käynnistyi valvontakuvun ohjauspaneelissa. Kevyesti kuin painovoimaa uhmaten nousi valkea, keilapallon kokoinen avustajabotti paneelin painaumasta, sytytti lempeänvihreät silmäledinsä ja suuntasi ne virkeinä ja uteliaina kohti parrakasta miestä. Logan murahti ja virnisti lyhyesti niin, että kuivat, tummien luomien täyttämät poskipäät rypistyivät. ”Pohdin tässä vain, ehdinkö vielä tulla hulluksi, ennen kuin vuoroni on ohi.” Logan kuuli miten botin skannausjärjestelmä surisi ja lentävä, muodoton olento viuhahti hänen oikealta olkapäältään vasemmalle pienet vihreät ledisilmät tiukasti kohdistettuina mieheen. Pienen koneen prosessoidessa dataa sen sisältä kaikui ontto, omituinen kalkutus, ja hetken hiljaisuuden jälkeen oli robotilla vastaus valmiina. ”Mittasin EEG:si täyttävän kaikki standardimallit, eikä siinä ole havaittavia muutoksia tai poikkeuksia individuaaliin stabiilitilaasi. Et koe harhoja eikä veressäsi ole luodattavia määriä huumaavia tai haitallisia ulkoisia yhdisteitä tai luonnottomia määriä sisäisiä hormoneja tai välittäjäaineita. Jos suostut, voin tietysti johtaa erinäisille aivoalueillesi heikkoja sähköimpulsseja, samalla kun luettelet minulle tuntemasi aakkoset viimeisestä ensimmäiseen, niin voimme havaita josko kärsit pienemmistä tai vaivihkaisemmista-” ”Ei kiitos,” Logan sanoi, ja nosti kätensä torjuvana ylös saadakseen botin hiljenemään. ”Onko sinulla, tai oletko kokenut menneisyydessäsi uskonnollisia kokemuksia?” Vihreät silmät vilkkuivat ja metallinen ääni jatkoi tiedustelua, vaikka Logan pudistelikin päätään viuhasti. ”En usko että olet tulossa hulluksi,” Botti totesi

kylmänviileällä vakavuudella, joka huvitti miestä. ”Verenpaineesi on tosin systolinen, ja kahvisi sisältää jonkin verran ihmiselämälle haitallisia karsinogeenejä-” ”Riittää,” Logan murahti. Hänen äänenpainonsa ei ollut vihainen, mutta painokkaampi. ”AID-0, Voisitko sulkea valot joksikin aikaa?” Logan vaihtoi aihetta ja pyörähti istumaan valvontakuvun keskelle pultatulle toimistotuolille. ”Tahtoisin katsella taivasta.” Tuolin pehmeä, valkoinen nahkakangas ja upottava syli oli niin miellyttävä, että sitä olisi pitänyt oikeastaan kutsua sohvaksi, ei työistuimeksi. Se oli niitä harvoja asioita joista Logan ei ollut ehtinyt kertaakaan kolmen kuukauden aikana valittamaan, edes mielessään. Moni muu epäkohta hirsimyllyn niukasti sisustetuissa asumistiloissa ja huonosti varustellussa ruokakomerossa oli vienyt hänen huomionsa täysin. Botti totteli viivyttelemättä ja kytki itsensä vaivattomasti hirsimyllyn konehuoneeseen. Hän sulki valvontakuvun lämpimät, puunsävyiset valot ja ulkona joella hehkuvat joenvarsilyhdyt. Hydrauliset kädet eivät tarvinneet näkyvää valoa toimiakseen. Logan nojasi työtuolissaan letkeästi taaksepäin ja lasikuvun yllä avautui hänelle mieltä turruttavan mahtipontinen valonäytös. Tähtitaivas voisi olla niiden harvojen asioiden joukossa, jota hän jäisi kaipaamaan työrupeamaltaan. Tokihan kaupungeissakin olivat metrokuilujen ja maanalaisväylien kattoihin asennetut tähtikartat ja linnunratasimulaattorit, mutta ne eivät aivan vastanneet todellisuutta. Mittakaavallisesta tarkkuudestaan huolimatta niistä puuttui jotain. Jonkinlainen tilantuntu. Tyhjyys kohteiden ja ihmisen välissä. Avaruus. ”Jos mitenkään sallinen keskeyttää,” anoi metallinen kalke Loganin hartioiden takana, silmien vihreät ledit himmennettyinä. Logan ei tiennyt, kuinka kauan he olivat olleet jo hiljaa, joten hän päätteli tähtientiirailun riittävän ja nyökkäsi vastaukseksi. ”Tahtoisin käydä kanssasi lävitse rutiinitarkastukset ja pakkaamiseen liittyvät toimenpiteet ennen poistumistasi tänä aamuna.” Logan ryhdistäytyi ja nosti tuolinsa selkänojan pystyasentoon. Vaistomaisesti hän tarttui kuppiin vain todetakseen kuinka vastenmielisen makuista kylmä kahvi olikaan. ”Olet kiitettävästi kerännyt kierrätysmateriaalit ja valmisateriapakkaukset niille kuuluviin automaattikierrättimiin. Henkilökohtaiset tavarasi on myös järjestyksessä eteisessä, ja olen imuroinut ja puhdistanut sisätilat parhaan kykyni mukaan.” Botti luetteli ja kalke kaikui onttona sen sisuksista. ”Täällä ei ollut kauhean suuri tarve minulle missään vaiheessa.” Logan virnisti, ja rypyt kohosivat nyt hänen ohimollekin. ”Mutta herra Matteo, työnne on äärimmäisen tärkeää.” Botti vastasi. Hätäisyys ja vakuuttelu kuulostivat hassulta sen muuten niin monotoonisessa, ilmeettömässä puheensävyssä. ”Jospa vain tietäisin ihan tarkalleen, mikä se oli.” Logan oli ylpeä siitä, ettei hänen huumorintajunsa ollut kuihtunut siinä kuukausien eristyksessä, jossa hän oli joutunut itseään sietämään. Botti kolkutti ja surisi muodostaakseen vastausta, ja ennen kuin se ehtisi aloittaa luettelemaan Loganin tehtäviin kuuluvia turhanpäiväisiä huoltotoimenpiteitä ja tarkastuksia, valvontaa ja sen sellaista, mies keskeytti botin toisella kädenheilautuksella. Logan kyllä tiesi, että hänenkin tehtävänsä oli paljon suuremmissa määrin poliittinen kuin käytännöllinen. Koneet pystyivät hoitamaan nämä fyysiset kaupunkien ulkopuolille maatila- ja metsäalueille sijoitetut liukuhihnatehtävät. Loganin oli määrä vain edustaa paperilla, sitä, ettei työnantaja rikkonut robotiikan teollisuuslakien pykäliä: Koneellinen työvoima ei koskaan saanut korvata kaikkia ihmisiä sille osoitetussa tehtävässä tai tehtävän vaarallisuudesta riippuen yrityksen tai toimipisteen miehityksessä. Suojatyöpaikka, se tämä oli. ”Muutamia asioita on kuitenkin hoitamatta.” Botti vilautti vihreitä ledejään ja jatkoi listaansa. ”Kahvipannu.” Logan murahti ja vilkaisi valvontakuvun takaseinämälle, jossa likainen kahvinkeitin surisi ja poreili edelleen vaisuna. ”Teidän tulisi puhdistaa käyttämänne kahvinkeitin ja pannu.” Botti varmisti. ”Tekisin sen itse, mutta tämän version käsimallit eivät ole suunniteltu niin hienomekaaniseen työhön.” Se jatkoi. Logan nyökkäsi ja viittilöi avustajabottia sytyttämään valot takaisin lasikupuun ja joenpientareille.

”Olette myös jättäneet avainlukukortin kylpyhuoneen lattialle, ja toivoisin, että voisitte noutaa sen ennen poistumista ja palauttaa vara-avainlukukortin yhteydessä. Logan jähmettyi. Hän muisti hyvin, missä yhteydessä hän oli tiputtanut avainlukukorttinsa ja kiirehtinyt ulos kylpyhuoneesta. Se oli hänen ensimmäinen kerta, kun hän oli kohdannut vieraan miehen asuintiloissa, jossa hänen oli tarkoitus olla aivan yksinään. Nyt sattumasta oli kai jo viikko, ellei puolitoista. Logan oli muutaman kerran käynyt kylpyhuoneessa sen jälkeen, mutta huomatessaan joka kerran miehen kurkistelevan ja odottavan häntä huoneen nurkassa, hän oli päättänyt jättää vierailut sikseen. ”Etkö sinä voisi noutaa sitä?” Logan anoi, äänessään vieras nöyrtyminen ja kohteliaisuus AIB-0:a kohtaan. ”Työnantajasi edustusasemassa minulta on evätty kulkuoikeus asukkaiden intiimitiloihin.” Botti vastasi ilmeettömästi. ”Valitettavasti en voi avustaa teitä tässä.” Loganin kasvot muljahtivat epätoivoiseen kurttuun, kun hän hinkkasi kahvipannun sisäpintaa ja pohti kylpyhuoneen omituista asukkia. Voisipa hän odottaa seuraavan vuorolaisen tuloon asti ja pyytä tuota noutamaan avainlukukortin, mutta hänen junansa lähtisi kauan ennen seuraavan saapumista, eikä hän mielellään viivästyttäisi enempää oman kodin unentuoksuista kutsua. ”Onko mies poistunut kylpyhuoneesta kertaakaan?” Logan kysyi mieli kuhisten kolkkona, aivan kuin AID-0:n prosessointiääni. ”Kyllä.” Vastasi botti hetken hiljaisuuden jälkeen yksiselitteisenä saaden kylmät väreet kiipeämään pitkin Loganin selkäpiitä. ”Onko mies kylpyhuoneessa nyt?” Logan kysyi ja painoi harmaantuneet kulmakarvansa tuumivina kurttuun, tutkien botin vihreitä silmäledejä aivan kuin arvioiden, kykenisikö tuo pieni avustajarobotti valehteluun. AID-0:n sisältä kuului kolkutus ja tuo pohti vastausta hetken. ”Ei.” Vastasi botti. Logan työnsi hitaasti valvontakuvun sisäoven auki pimeään portaikkoon, ja sinertävät valot syttyivät hänen edessään yksitellen. Varovasti mies astui ensimmäiset askeleet portaikkoon, sormet edelleen tiukasti kahvipannun ympärille puristettuina. Minkäänlaista muuta kädenjatketta hän ei ollut valvontakuvusta löytänyt, ja päätteli, että raskas lasi olisi tarpeeksi tehokas, mikäli joku sattuisi yllättämään hänet asuintiloissa. Maan alle johtava portaikko oli kylmä ja kivinen. Sen aavemaisessa valossa kylpevät kiviset seinämät olivat aivan eri tavalla epämiellyttävät kuin lämpimiin sävyihin sisustettu asuinkerros tai valkoisia paneeleja ja värikkäitä valoja hohkaava valvontakupu. Askel kerrallaan Logan lähestyi alakerran ovea, silloin tällöin pysähtyen ja kuulostellen mahdollisia vieraita ääniä tai elämänmerkkejä asuintiloista. AID-0 seurasi miehen takana puhumattomana, huristen liukuessaan ilman läpi yhtä vaivattomana kuin joessa verkkaasti eteenpäin kelluva tukki. Sisällä eteisessä ja olohuoneessa oli hiljaista. Juuri niin hiljaista, kuin tyhjissä huoneissa kuului olla, juuri sillä kauhistuttavalla tavalla, joka teki Loganista niin hermostuneen ja väkinäisesti liikkuvan. Pehmeä, punamusta matto täytti puulaminoidut tummat lattiat ja sohva, sähkötakka ja kirjahyllyt seisoivat elottomina ja siisteinä, koskemattomina paikoillaan. Olohuoneen perälle jatkui valoisa keittiö komerokaappeineen ja tiskialtaineen, kaikki vailla merkkejä viimeisestä käyttökerrasta. Oikealle avautui makuuhuoneeseen vievä kiviseinäinen käytävä ja vasemmalle suihkut ja kylpyhuone, jossa Logan ei ollut voinut vierailla päiväkausiin vapaasti. Ainoa ääni, joka huoneissa eli, oli miehen oma korvanlehdille asti kaikuva sydämentykytys ja AID-0:n mekaaninen surina. Puhumatta sanaakaan Logan hiippaili kohti kylpyhuoneen ovea. Häntä ei ollut ahdistanut olla muissa asuintiloissa, vaikka vieraan miehen kohtaamisesta olikin jo aikaa. Hän oli varma, ettei tuo suostunut tulemaan ulos kylpyhuoneesta. Päättelyistään huolimatta oli Logan joka yö lukinnut makuuhuoneensa oven, ja käskenyt AID-0: n herättämään hänet, mikäli tuo olisi havainnut liikettä asuintilojen muissa huoneissa. Kertaakaan eivät olleet Loganin yöunet keskeytetty. Otsa kylmästä hiestä kostuneena ja kahvipannun kahva tiukasti kämmenen puristusotteessa veti Logan kylpyhuoneen oven auki ja näki silmiensä edessä, keskellä lattiaa

ohuen avainlukukorttinsa. Mies huokaisi syvään ja astui huoneeseen kumartuen kohti korttia. Oikealla silmäkulmassaan hän näki sen. Vieraan miehen hahmo liikahti kumarana hänen vierellään, nousi sitten hätääntyneenä ja silmät pakokauhusta ja vihasta välkehtien koetti heittää Logania jollain. Hän tunsi kahvipannun irtoavan otteestaan ja paiskautuvan kohti miestä. Lasinen räjähdystä muistuttava ääni miehen vierellä sai hänet nostamaan avainlukukortin ja syöksymään ulos huoneesta paiskaten oven kiinni takanaan. Veri kohisi suonissa ja kädet vapisivat. Logan huohotti ja kompastui juostessaan olohuoneen matolle. ”Siellä hän nyt on!” Mies huusi ja viittilöi bottia tekemään jotain. ”Siellä hän oli, ehditkö nähdä?” Logan ei saanut ääntänsä hallintaan vaan kiipesi jaloilleen ja sohi sormillaan hätäisenä kohti kylpyhuoneen ovea. ”Sinä sanoit, ettei hän olisi siellä ja siellä hän nyt oli!” Logan huusi ja tuskin kuuli muuta kuin rintakehänsä jyskyttävän paukkeen ja hermostonsa raivokkaan suhinan. ”Niin oli.” Myönsi botti. ”Miten niin, niin oli? Siellä hän nyt on. Sinun on tehtävä jotain,” Logan sai ähkäistyä ja hän tunsi kuinka kylmä pakokauhu kouraisi hänen sisäelimiään. ”Herra Matteo, teidän täytyy hillitä itsenne, tai joudun turvautumaan voimakeinoihin.” Sanoi botti. Sen ääni oli tyyni ja persoonaton. Pelkkä metallinen kalke säesti sen uhkausta. ”Minun täytyy hillitä itseni?” Logan kiljahti ja yski kurkkuun takertuneen syljen kulkeutuessa hänen henkitorveensa. ”Teidän täytyy hillitä tuo mies tuolla!” Botti pyörähti nyökäten ja sen kyljistä aukesivat kapeat luukut, joiden sisältä paljastuivat kaksi kättä muistuttavaa kapeaa metallivartta. Ne ojentuivat kohti Logania, ja vaikka mies koetti huitoa käsiä pois ja väistää sohvan toiselle puolen, oli botti paljon nopeampi ja notkeampi. Botti painoi kylmät metalliset sormenpäänsä Loganin kaulalle ja sininen valo välähti miehen silmäkulmissa. Jalat tuntuivat äkkiä hyvin veltoilta. Logan putosi tahtomattaan polvilleen ja koetti irrottaa kylmiä sormia kaulaltaan. Hänen vastalaukussaan väänsi, ja ohimolla poukkoili tuhansia kivunsekaisia ajatuksia. Tuntematta mattoa tai maata allaan, hän kaatui kyljelleen ja jäi tuijottamaan sanattomana sohvanalusta. Kipu hyytyi ja valot tuntuivat himmenevän hänen ympärillään. Mies koetti puhua, huutaa, mutta hänen huulillaan kirpoilivat vain sylki ja terävä teräksinen maku. Koko huone muuttui vähitellen pimeäksi, ja hurina lakkasi kuulumasta. Logan saattoi vannoa, että tähtitaivas syttyi hänen yläpuolellaan, muttei kyennyt kääntämään päätänsä nähdäkseen sitä kunnolla. *** Ilma oli sillä tavoin kirpeä ja raikas, ettei sellaista voinut edes kuvitella kokevansa kaupungissa. Okrankeltainen heinä velloi lempeästi aamupäivän viileässä tuulessa ja auringon lämpimät, punertavat säteet heijastuivat kauniisti padon päällä sijaitsevan hirsimyllyn lasikuvusta. Joen sakea vesi ei näyttänyt kovin kutsuvalta, mutta sen lomasta nouseva alkukantainen, tumma tuoksu täytti Murrayn toiveikkaalla, lapsenkaltaisella onnella. Hän laski matkalaukkunsa junasta ja katseli, kuinka hydrauliset kädet täyttivät sen pian puutavaralla ja lähettivät sen hetkessä matkoihinsa, takaisin raiteille suuntaan, josta hän oli vasta tullut. Murray asteli kevyin askelin ylös puisia portaita ja lasisen kuvun ovelle. Kevyt suhahdus seurasi sen aukeamista. Häntä vastaan nousi paneelista pieni standardimallinen avustajabotti, joka tervehti naista mekaanisella surinalla ja vihreillä, virkeillä silmäledeillä. ”Neiti Cross, oletan että toimeksiantosi on tehty mitä selvimmäksi, mutta olen täällä vastatakseni kaikkiin kysymyksiisi ja avustaakseni teitä vuorottomasti seuraavat kolme kuukautta.” Nainen nyökkäsi ja vilautti lempeimmän hymynsä suloiselle valkoiselle botille. Hän vilkuili ympärilleen ja laski raskaan laukkunsa hetkeksi käsistään. ”Milloin viimeisin vuoro ennen omaani täällä on päättynyt?” Murray kysyi, ja kokeili istua keskelle lattiaa pultatulle valkoiselle työistuimelle. Mitä mukavin, pehmein nahkakangas vastaanotti hänet lämpimään syliinsä ja Murrayn täytyi jälleen hymyillä. Hän oli toivonut niin kauan pääsevänsä kaupungin ikiliikkeessä puksuttavasta koneistosta ihan todellisen erämaan lomaan, eikä voinut edes käsittää, miten hyvä tuuri hänellä oli käynyt kun hän oli löytänyt tämän yksittäisen, syrjäisen toimeksianto-ilmoituksen. Palkkakaan

ei ollut huono. ”Tämä asema on ollut miehittämättömänä kuusi kuukautta ja kaksikymmentäneljä päivää.” Vastasi botti, ja Murray kohotti kulmiaan epäuskoisena. Omituista, hän ajatteli, ja vilkaisi valvontakuvun seinämälle jätettyä kahvinkeitintä, joka oli edelleen päällä, mutta siitä puuttui pannu. Selittämättömällä tavalla hän olisi voinut vannoa, että tässä lämpimässä työtuolissa oli istuttu vielä tänäkin aamuna. Murray kohautti olkiaan ja pyörähti tuolissaan valvontapaneelia kohden. ”Kertoisitko minulle vielä työtehtävistäni?” Murray pyysi kohteliaasti.